305408

TISZTELETPÉLDÁNY.

A KIS OLVASÓ

SZÓZAT A SZÜLÉKHEZ

GYERMEKLEVELEK GYÜJTEMÉNYE

KIADJA

FORGÓ BÁCSI

A KIS LAP SZERKESZTŐJE

BUDAPEST

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA

Ára 60 fillér.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

KIS LAP

A KIS OLVASÓ

SZÓZAT A SZÜLÉKHEZ

GYERMEKLEVELEK GYÜJTEMÉNYE

KIADJA

FORGÓ BÁCSI

A KIS LAP SZERKESZTŐJE

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

305406

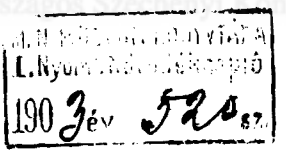

Budapest. Az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

A kis olvasó.

— SZÓZAT A SZÜLÉKHEZ. —

Hosszas irói pályámon volt idő, midőn a hetet ugy porczióztam ki magamnak, hogy az elejét mint *Forgó bácsi*, a gyermekvilágnak szántam; a derekán, mint *Porzó*, szómat az édes leányokhoz és a még édesebb asszonyokhoz intéztem, s csak a hét végén kötözködtem a tüskés férfiakkal mint *Csicseri Bors*.

Valami ösztön, melyet magamnak megmagyarázni nem tudok, hajt rá, hogy amidőn apró olvasóimnak irok: öreg betüt vessek, mintha nekik a kéziratomból kellene a meséket s verseket kibetüzniök. A hölgyek részére mártott papirost teszek magam elé, uj tollat tüzök a szárba s lehetőkép takaros irásra törekedem; mig végül férfi-uraiméknak olyan vadul s kuszán suhintom oda az irást, hogy csakis az én régi szedőm birja elolvasni s akárhányszor ő vezet nyomra a saját vadonomban.

Az édes leányokkal s a még édesebb asszonyokkal foglalkoznom: ettől eltilt már az én korom. Ami édeset mondhattam nekik életemben, mind elzengtem s ami meg néhanapján kései virág gyanánt hajt ki szivemből, az már csak lepréselni való szentenczia s nem feltüzni való bokréta.

De változatlan, ha lehet fokozódó harczi kedvvel állok ki a politikai arénára; mig az isteni példán megindulva, folyton buzgó szeretettel engedem magamhoz a kisdedeket.

*

Harmincznégy éve szerkesztem a »*Kis Lap*« czimü gyermeki ujságot. Ez évek alatt semmi sem nyujtott nekem annyi tiszta örömöt, mint ez a foglalkozásom; s ha volt: egy sikerem sem adott akkora elégtételt, mint az, melyet a gyermekvilágban értem el. Az is igaz, hogy erős gyámolitóim voltak e vállalatomban az édesanya, a nagymama, a nénike, az összes női atyafiság, sőt némelykor egy-egy apa és bácsi is, aki nem féltette méltóságát attól, hogy ha, mint az Olympósz istenei, ő is néha-napján alászáll a porba, játszani a kicsinyekkel.

A szerkesztő s a gyermeki világ között való viszonyt a rokoni szeretet diapasonjára igyekeztem hangolni, hogy az én apró népeim legott bizalommal forduljanak felém. Pátriárkálisan tegezem, akár herczegnek a leánykája, akár falusi mesternek a fiacskája. És az is meglehet, hogy a fönségnek vegyül

is bele valamelyes szine, mert a tekintélytartás erős nevelő eszköz.

Ha e hosszu pálya, az immáron *hatvan* kötetre szaporodott lap történetét el akarnám mondani, egy *hatvanegyediket* köllene irnom; amire, tekintve a gyermeki lélekben tett fölfedező utaimat s észleléseimet, érdemes is volna.

*

Ezuttal az én kis olvasóim *leveleivel* foglalkozom.

Ezekből a levelekből természetesen csak olyanokat gyüjtöttem össze, melyeket igazán a gyermeki lélekből fakadt, őszinte nyilatkozásokul ismertem föl; amelyeket sem a mama, sem a nevelő-kisasszony nem szerkesztett s ugy mondott a fiucska vagy lányka tolla alá.

Megjegyzem még, hogy ami a »souverainséggel« velejár: nem vagyok amolyan kényeztető bácsi. Igyekezem szigoru nevelőnek lenni. Regulát tartok olvasóim között, megkövetelem a takaros irást a tiszta papiroson s különösen hibáztatom, ha a levél »rojtos szélü« vagy pöcsétes, aminek apró népeim körében immáron félelmes hire is keletkezett. Persze, az intést minden ujabb olvasómnál, akit a házi nevelés nem tartott szükségesnek figyelmeztetni erre a vétségre, megismételem. Mégis, a hanyag levelek száma fogytán fogy. A gyermekek közt van hagyomány: az idősebb testvér, aki a »*Kis Lap*«-ból ki-

nőtt, az örökét elfoglaló öcssének, hugának ugyancsak a lelkére köti, hogy »tiszta levelet irjon«. Örökül adja át vele, mint az elhagyott játékot.

Ebbeli szigoruságomat azzal a példázással támogatom, hogy az ember, ha látogatóba megy, különösebb gondot fordit a ruházata tisztaságára.

A legtöbb levélke, kivéve a »hivatalos részt« — megfejtések, apró munkálatok — tele van hálálkodással, a szeretet és ragaszkodás jóleső bár, de nagyon egyforma áradozásaival. Az évszak szerint, külön kedveskedésül, foglaltatik egyik-másikban korai vagy kései ibolya-szál, ügyesen beragasztott piczi bokréta, vagy, elvárt csere fejében, arczkép; ezenkivül a karácsonyi angyal-hozta festékes tábla koczkáiból meritett naturalizmussal kiszinezett kék madárka, amint, piros ágon ülve, bele tátogatja csőrét a napáldozat zöld sugaraiba; vagy pedig a vörös vadász fogja rá sárga puskáját egy rózsaszinü medvére, aki nefelejtskék szemével mohón néz egy pontozott kék felhőcskét, mely a mellékelt leirás szerint méhe-rajt ábrázol. Ezekből a müvekből is van csinos gyüjteményem. Nem egy darab van benne, amely megigazolta a hozzá füzött reménységemet, hogy »majd egyszer valamikor jeles müvész válhatik belőled«. A »nagybányaiak« egyik erős legénye bizonyit mellettem.

A nagy tekintélynek azonban megvannak a maga terhei. Minden válságos esetben az én itéletemhez folyamodnak. A végzetnek titkos utjai, a

sorsnak minden határozata, a természetnek csudás rejtelmei mind nyilvánvalók én előttem. És akárhányan közülök gyüjtik meg bajomat a Jézuska- és a gólya-kérdéssel. A felvilágosodás tudniillik kegyetlenül pusztit soraikban, mert az ünnepekre hazatérő nagyobb diák, hogy kimutassa fölényét, az »igazság« nevében halomra döntögeti apró testvéreinek legbájosabb tündérvárait. Minden ravaszságomat s kegyeletemet össze köll szednem, hogy a nagy elomlásnak utját álljam s a szerte gördülő törmelékből ujból fölépitgessem, anélkül, hogy a féltett, egyedül üdvezitő »igazság« ellen vétsek.

A gyermek sok édes hitét szétfosztja az anyányi testvér is, a konyhai vegytan titkaiba ártott nagy kislány, a »Borsszem Jankó« Tinikéje, akinek párnája alól a gyanakodó Czenczi néni akárhányszor huzta már ki az oda rejtett Casanovát, vagy valami egyéb tilalmas könyvét a gazdagon, helyesebben: buján burjánzó szerelmes irodalomnak.

A nagy szeretetnek is megvannak a maga terhei. Valamiképen kifirtatták, hogy *Forgó bácsi*nak a keresztneve *János*. Apa tudniillik emlékezik rá, hogy a »Vasárnapi Ujság« apró czikkei alatt (*Pákh* Albert idejében) sürün fordult elő ez a név. »Csak köszöntsed föl János napjára, gyerekem! Bizonyosan tudom, hogy annak hivják«. Amióta pedig *Szinnyei* bácsi, az Athenaeum s a Pallas lexikonai, meg egyéb gyüjteményes és forrásmüvek az emberről lerángatják a leplet: már a junius 17-ike sincs előttük bátor-

ságban. A váltakozó évszakok és ünnepek szintén bő alkalmát szolgáltatják a kedveskedésnek. De nem csupán szóban ám. Nem irott malaszt a gyermek ragaszkodása. Régebben nem is tudtam hova lenni a sok bojtos házi sipkával, tulipántosra kivarrott papucssal, »emlényes« lapjelzővel, gyöngyházas fogvájó-tokkal s egyéb jeleivel a kegyeletes hüségnek. Addig tiltakoztam ellene, mig, ha végkép meg nem szünt is, de csökkent a kézimunka-áldás.

A Frőbel-korból kinőtt fiuk meg, a szülék nevében, küldöttek vadat, halat s mi jó falat: mézet, gyümölcsöt, sajtot — apa vadászati mesterségének, mama háztartási tudományának minden remekléseit — amig ennek is utját kellett állnom, mert előfordult nem ritkán, hogy fogoly, fáczán, fajd és hal, a régebben még lomhább postai eljárás következtében, oly állapotban jutott el hozzám, hogy Arábiának minden füszerszáma sem birta volna jószagura váltani a szives ajándékot.

*

A vonzódásnak mind e jelei között legdrágább, legértékesebb és legérdekesebb nekem a *levél*. Nehezemre is esik válogatnom a jókora csomóbul.

Elsők persze az ujak, a bemutatkozók. A legtöbbje, ha már tollfogható, kötelességének vallja közölni velem naczionáléját, s igérve szorgalmat, arra kér: fogadjam szivesen a »*Forgó bácsi hadseregébe*«, vagy a »*Kis Lap*« *zászlaja alá*. Ekkor aztán

megerednek a *hálálkodó* és *köszöntő* levelek, sokszor azzal a bizalmaskodással, amelyet gerjeszt s néha nagyra is nevel adott válaszaimnak enyelgő hangja.

. . . az Isten tartsa meg nekünk kedves Forgó bácsit addig, mig kis öcsém és én szakálas férfiak leszünk, de mit beszélek! — tartsák meg addig boldogságba, hogy az én unokáim is gyönyörködjenek az ő élvezetes Kis Lapjában. Éljen!!! Szeretettel maradunk szorgalmas hivei

Pe—l Gyuri és Miklós.

Azóta hogy ezt irták, meglehet, hogy csakugyan szakállas férfiak is már, vagy legalább ütöget már a bajszok s készülnek erősen a miniszteri titkárságra.

Az igaz nevemet kérdik sokan, ami elől ki szeretek térni. De rám törnek ám!

. . . mert hiába tagadja F. b. kilétét, mink tudgyuk, aztat is tudgyuk, hogy Porzó bácsi is, apának van Palás lexikoma ot van az élet leirása a mama meg tánczolt magával egy bálba és szeretnénk felköszönteni . . .

V—s Pannika.

Meg azok a szives *meghivások!* Némelyiknek egy-egy ethnografikus éle is van:

. . . papácska is örülni fogna a látogatásnak, mert habár ő porosz, mégis vendégszerető . . .

C—e Vilma.

Mennyi unszolás, biztatás, kedveskedés!

. . . mert mamácska nagyon szereti a vendégeket, inkább is jönnek hozzánk mint a vendéglőben, vinénk F. bácsit a szép nagykertekben s a hátulsó kert mellett folyik el a maros az én kis kertecskéimet is megmutatnám magam készitettem jőjen el. *U—czy Leona.*

Egy *bemutatkozó* levélből:

. . . és vannak kitünő agaraink. az egyik a »Czicza« megnyerte most a szolnoki és nyiregyházai 1000 koronát és a nemzetközi 2000 forintos agárversenyt . . . Van egy nagy bernáthegyi kutyánk Ripp, most már ismer minket kedves F. b. *F—y Edil.*

Némelyike merő szerénység.

. . . sohasem gondoltam volna, hogy k. F. b. milyen kedves ilyen jelentéktelen gyermekekkel . . . habár már gyakran találkoztunk nyáljas emberekkel, de olyan nyáljasnak egyet sem találtunk. Nem is csodálom, hogy mindenki meg volt hatva barátságos volta miatt. (Hm! Hm!) *B—s Laczi.*

. . . én még csak 9 éves leányka vagyok és engem a kisasszonyi czim még meg nem illett. *P—m Mariska.*

Az előzőt azért igtatom ide, hogy az utána következők annál élesebben váljanak el tőle:

. . . kérem a szerkesztőséget valjon nem-é lehetne e a szallag ugy irva T. Cz. O—l Lajos urfinak . . . mert mint lap előfizető eszt meg érdemelném.

A kis V. *Eveline* is fennhéjázó.

. . . kérem Forgó Urat, legyen szives engem magázni, mert én nem vagyok aféle kis gyermek, kit tegezni lehet.

Megtudtam, hogy a kis tacskó, mikor ezt a levélkéjét megirta, éppen nyolcz egy negyed éves mult.

A legtöbben nincsenek tisztában a czimezések sulya, az udvariaskodó megszólitás, levélbeli elköszönés való értéke s jelentése felől.

Akárhányan a »*Nagyreményü F. b.*« czimmel és jelleggel tüntetnek ki (a kor taksájának szives elengedésével) s igy iratkoznak alá: »*Nagyrabecsült kedves és hü olvasói.*« Az egyik igy fejezi be sorait: »Maradok hü hozatója«. Ennek a gyermeknek mindenesetre erősebb magyar nyelvérzéke van, mint annak, aki a »*Vorwort*« mintájára megalkotta az »*előfizetőt*«.

Hogy előttem nincsen titka sem a földnek, sem az égnek s hogy az én bölcselkedő elmémnek nincs miért álmodoznia az ég és föld között kóválygó rejtelmekről, amelyekbe az a boldogtalan dán királyfi belebukott, mivel hogy én minden rejtelmet (és rejtvényt) ki birok hüvelyezni: ez az én kis olvasóimnak erős meggyőződése. A hamletkedő *Gy. Zsiga* p. o. ezzel a kérdéssel szorongat:

. . . a hittan arra oktat: mindent amit a jó Isten teremtett, az ember javára és hasznára van teremtve. Kiváncsi vagyok, vajjon igaza van-e a hittannak? Hát a legyek, kiktől az ember undorodik, akik az ember körül szemtelenkednek,

az egerek és patkányok ugyan milyen hasznot hajtanak? Nagyon lekötelezve lennék, ha T. F. B. valami felvilágositást adna.

Persze, hogy kötelességem ilyenkor erősen megvédelmezni az Istent, ami bizony némelykor nem olyan könnyü, mint gondolni tetszik.

Én tudjam továbbá, annak az uj táncznak *szorodzsa, szőrődzse, szarudzsán*-e a neve? Utánjárásomba került, mig megüzenhettem az én *Szt I—y Carla* hugocskámnak, hogy az a táncz a »*sir Roger*« skót polka. (Ha az.)

P—cs Olga meg ezzel faggat:

. . . s most ne haragudjék rám, ha valamit megkérdezek. Szabad-e kis leánykának lakodalomba menni a mamájával, ha már megtanulta a leczkét?

A sok kiváncsi s kételkedő közül azonban egy sem akadt, aki hetenkint annyi kérdéssel ostromolt volna, mint az én kis barátnőm *K—k Paula*. Igazi inquisitor. Mutatóba ideállitom egy levelét a sok közül:

. . . Használhatok-e álnevet? — Kit szeret legjobban? — Van-e még hó Budapesten? — Tud-e korcsolyázni a Bácsika? — Nős-e már a Bácsi? — Ha nős, vannak-e gyermekei? — Mért nem tüz ki pályázatot? — Kik irnak a »Kis Lap«-ba? — Mikor ér véget a milimélium? . . . (Ez persze viccz.) . . . Hány gyürüje van a Bácsinak? — Hol ásnak legtöbb aranyat? — Hány lakosa van Budapestnek? — Mi a legkedvesebb eledele? — Igaz-e, hogy a Kanaánban

tej folyt viz helyett? (Nem hisz a szentirásban a kis pogány!) — Tud-e a Bácsika zongorázni? — Mért a Bácsi Forgó Bácsi mért nem álló Bácsi, vagy mindég forog? — Küldhetek-e tót nyelvből magyarra forditott szindarabot? Feleletet kérek s várok.

Éppen 16 darab kérdés. Van ezekben egy kis negédes selymaság is, mint sok cseperedő lánykában. A legtöbbje persze ábrándos és vagy klastromba szeretne menni apáczának, vagy az operaházba szegődni ballerinának. A vakáczióra hazatérő nagyobb diákok, főképen az egyéves önkéntesek, ugyancsak, megbolygatják szüzies nyugalmukban ezeket az apró sziveket. »Igaz-e, hogy vérszerinti rokonhoz nem szabad feleségül hozzámenni a leányoknak?« kérdi aggódva az egyik.

El nem marad persze a neheztelés sem.

. . . a »Kis Lap« ma jött kezeimhez, midőn átlapozgattam, nevemet megtaláltam, de nagy sajnálatomra arczképemet nem találtam benne, kérem megmondani, hogy miért nem jött ki arczképem. *B—y Vilma.*

Mi okon várta a kis leány, hogy az arczképét közöljem, nem tudom.

. . . örvendtem volna, hogy ha F. b. csakis a legcsekélyebb Karácsonyi vagy Ujévi ajándékkal megtisztelt volna, de sebaj, az embernek az életben sokszor azt nélkülözni kell, amit legjobban óhajtana. Remélem, hogy a jövő számban egy kis vigasztaló verset fog velem közölni. Tisztelettel maradok hő pártfogója *R—g Málvin.*

Küldtem is neki vigasztaló versikét. Azt csak könnyebben teremtem ki, mint annyi ezer gyermek részére karácsonyi és ujévi ajándékot.

A legtöbbje sajátos elfogódásban leledzik F. bácsira nézve. Rettegi megrovásait, de várja tőle a jutalmat is, ha ugy hiszi, hogy rászolgált egyesekkel bőven megtüzdelt iskolai bizonyitványa s jó magaviselete.

Vannak még, akik nem tudnak hová lenni a bámulástól, hogy a Mariskának szakasztott olyan »*Kis Lap*«-ja jár, mint neki magának. Hogyan? Hát én másnak is irom és küldöm? Csakis itt, az Athenaeum nyomdájában birom megértetni velök annak titkát: hogyan terem a *Kis Lap*. Kéthetenkint nagy kihallgatáson szoktam fogadni apró hiveimet, amidőn körülvezetem őket a terjedelmes intézet szedő- s géptermein. Amott kaparják ki mocskos szekrények poros fiókjaiból a betüket s rójják sorokba, emitt meg rettegéssel néznek föl ahhoz a nagy bálványhoz, mely fujtatva mozog előre-hátra, ádázan forgatja kerekeit s aczél csuklóival csattogva löki-huzza a nehéz ólom-lapot. És fönn a gép tetejében áll egy kis lány, akinek igazitó kezén motollálódik le a papiros-henger s tulsó felén — csodák csodája! — a bálvány torkából egymásután omlik ki ezer és ezer példányban a *Kis Lap*.

Hát hiszen ez mind boszorkányság és bámulni való is. De legjobban azon lepődnek meg, hogy Forgó bácsinak nem övig hull alá a fehér szakálla,

mint a hegyi manónak s egy csöppet sem 80 éves öreg még.

De hát . . . nem is olyan fiatal már.

Mert kitárult egyszer az ő szobájának ajtaja s annak vásott küszöbén megjelent egy ragyogó hajadon.

– Forgó bácsi? kérdi csengő hangon.

— Én vagyok, Nagysád szolgálatára, mondom; s felállva öblös székemből, illendően meghajlok a bájos teremtés előtt.

— Igazán az? kérdi, még magasabbra emelve szépen ivezett szemöldökeit.

— Tudtommal az vagyok, mosolyogtam.

Ekkor egy tündéri szárnylebbenéssel . . . vagy, maradjak meg a valóságnál: egy szökkenéssel a nyakamba repült s ugy össze-vissza csókolt, hogy majd elfultam bele.

– Hiszen én vagyok a Cs. Rózsika! Hiszen tudja! S gerle-kaczagása mint gyöngyöző trilla-futam pörgött alá piros ajkán.

— Bolondos kölyke! mordult meg e pillanatban egy mély hang: a papáé, aki a lánya mögött csak most lépett be. Bocsánatot kérek, fordul felém, de meg köllött neki igérnem, hogy elhozom az ő szeretett Forgó bácsijához, ha egyszer Budapesten leszünk. Hát most itt vagyunk, hüségesen el is hoztam; s ime, megtörtént a baj, szól rá Rózsikára feddő pillantással.

Szomoru dolog az nagyon, midőn szép leány ilyen elfogulatlan ugrik az ember nyakába. Mert hiszen bácsit csak szabad ölelni?

E gyermeklap állandó alakjait *(Rontó Pál, Roszcsont Ferke, Vad Laczi, Kósza Dani)* oly szines elevenségben foglalta magába vérmes képzeletök, hogy sokan való lényeknek véli ezeket a fiúkat. Ime:

Egy barátnőm, kinek szintén jár a »Kis Lap« azt mondja, hogy Rosszcsont Ferke Forgó Bácsi unoka öcscse, mi ezt nem hisszük, mert mikor mamuskánknak járt a »Kis Lap« már akkor lehetett: Rosszcs. F. Vad L. stb. hires vitézi tetteiket olvasni. Azóta már nem 14 éves gyerek lenne, mert mikor a mamának járt a »Kis Lap« akkor volt a II. évfolyam. Tehát kérjük sziveskedjék megirni, kinek van igaza.

D—gg Ilonka és Erzsike.

*

Igen kérjük k. F. bácsi, tessék a Roszcsont Ferke és társai czimét megirni, mert szeretnénk levelezni velök.

H—s Pál és László.

*

Ki az a vad Laczi és a rosszcsont ferke fiu vagy felnött hogy ha fiu akkor szeretnék vele levelezni.

E—k Lajoska.

*

Mostanában gyakran olvastam a Forgó bácsi postájában, hogy olvasó társaim kérdezik, hogy ki is az a Rosszcsont Ferke, meg Vad Laczi s hol laknak azok? Ezekre Forgó bácsi azt válaszolja, hogy majd nem minden városban, faluban sőt családban is lehet találni és hogy kedves Forgó bácsinak is van egy kis rokona ki Rosszcsont Ferke. Ezen a szinlapon azt olvastam, hogy Vad Erzsike is szerepel, tehát kedves Forgó bácsi tévedett hogy ha azt hitte, hogy nincsen meg a Vad Laczi családja, mert ott van bizony az Ványán, mert én azt hiszem, hogy ennek az Erzsinek van az a rossz Laczi bátyja, ki őt oly sokszor meg bosszantja. És én azt hiszem kedves Forgó bácsi, hogy nem sokára

Roszcsont Ferkeékre, Rontó Pálékra, meg Kósza Daniékra is rá fogok találni. *B—cs Gizi.*

*

Egy fontos dolgot szeretnék megmondani Forgó bácsinak személyesen mellyet, már rég megkellett volna mondani, de én elhalgattam. De azt még sem hihetem el hogy Forgó bácsi ne tudná hol laknak Vad Laczi és társai vagy ha nem tetszik tudni hol laknak tessék megtudakolni lakásuk czimét és velem közölni. *Sz—ó Imre.*

*

Élnek e Roszcsont Ferke, Vad Laczi, Rontó Pál és Kósza Dani mi a tulajdonképpeni nevök aztán hol laknak, Kedves Forgo bácsi ez még azonban semmi nem is ezt akartam tulajdonképpen kérdezni, hanem hogy hogyan tanulnak? *S—t István.*

Többjében erősen pezseg még az ősiség.

. . . mért tetszik kihagyni a nevem előtt a predikátumot?

Soknak három is van, s térbeli gazdaságból, de meg mint fölösleges czafrangot, rendesen kitörlöm.

Azt akarom, hogy tudja mindenki, hogy én magyar fiu vagyok és jó hazafi, aki az ősei nevét tiszteletben tartja. De azért nem vagyok kevély. A majálison is egy kis zsidó lánynyal tánczoltam. . . . *si* . . . *ai és* . . *ei Sz. Bódika.*

Jellemző ellendarabja ennek az a levélke, melynek története annak idején megjárta az európai sajtót, sőt még a rengeteg amerikai nagy demokrata »New-York Herald« is foglalkozott vele. Előre kell bocsátanom, hogy legtöbben az én apró népeim közül elégségesnek tartják, hogy ha csupán a keresztnevö-

ket jegyzik soraik alá. Forgó bácsi tán csak fogja tudni, ki az a Janika, Boriska, Palkó? Vagy Erzsébet? A családi név hiánya miatt pedig a helyes megfejtés beküldője nem kerül bele a sorozatba. Ime, a két piros cseresznye rajzával ékesitett levél szabályos gyermeki irásban.

Kedves Forgó bácsi!

Ön engem igen megszomoritott az által, hogy nevemet nem tette ki a többi megfejtők közé. Ön azt jegyezte meg »azért nem lehetséges, mert csak Erzsébetet irtam alá?« — Édes jó Istenem! hát tehetek én róla, hogy nekem csak keresztnevem van? Ha az nem elég ugy kérem kedves Forgó bácsit, adjon nekem egy jó tanácsot, hogy mittevő legyek, mert ha a talányokat megfeitem ugy szeretném is hogy az én nevem is a többi megfejtők közt legyen. A »Kis Lap« 28. kötet. 21. szám. közölt »Koczkás-Rejtvény« megfejtése 1-ször »Ökör«, 2-szor »Karó«, 3-szor »Öröm«, 4-szer »Róma«. Tisztelettel az Ön hü »Kis Lap« olvasója

Reichenau, Május 30-án 1885. *Erzsébet.*

A kiadóhivatal hamarosan kisütötte, hogy ez az »Erzsébet« voltaképen Károly Lajos magyar királyi herczegnek a leánykája. Igyekeztem is a fönséges asszonykát (magyar királyi herczegnő az udvari codex értelmében csak asszonyul születik) megnyugtatni és kártalanítani.

A *Kis Lap* egyáltalán eldicsekedhetik vele, hogy az uralkodó család gyermekei és növendék tagjai előtt kapós olvasmány volt s még ma is kedves elégtétellel emlékezem vissza a White-szigetén, a

ventnori Steephill-Castleban tett régibb látogatásomra, midőn észrevettem egy pinus quercus árnyában: Rábay kisasszony utmutatása mellett mily figyelemmel olvasta lapocskámat Mária Valéria királykisasszony.

*

Megilletődéssel forgatom a külföldön kelt, hazavágyódással teleirt, telesirt leveleket. Montrealból irja *N—th Zsiga:*

. . . nagyon messze estünk drága szülőhazánktól. Ó, ha csak lehet, közöljön magyar és budapesti képeket, hogy legalább a távolból gyönyörködjünk magyar hazánkban s szép fővárosában. Bánatomban ezt a kis verset irtam:

A külföldre vetett a sors engemet,
Alig van itt, aki érti nyelvemet —
Édes apám, édes anyám magyarok,
Ugy örülnek, amért én is az vagyok.

Ugy biztatnak, hogy még vissza is megyünk,
Hogy számunkra csak otthon van hely nekünk.
Meg is őrzöm gyönyörü szép nyelvemet,
Meg is tartom magyarnak a szivemet.

Szép hazámból hirt elvétve hallhatok.
Jó szüleim járatják a Kis Lapot,
S ha olvasom, azt érezem, álmodom,
Otthon vagyok, édes hazám, tájadon . . .

Münchenben rekedt egyik hazánkfiacskája igy szól:

. . . csak egy hólnap óta tanulok magyarul irni; olvasni már jól tudok, csak már egyszer megláthatnám Magyarországot, ahol a mama született. *G—l Irma.*

A kis *Paget* Johnny (Melton-Mowbray, Anglia) szintén nagyra van vele, hogy az ő édesanyja erdélyi magyar leány.

Brit-Indiából, Bombayból, *T—y Jolán*, megemlékezve az otthoni karácsonyról, igy folytatja:

. . . otthon ugy-e hidegek voltak az ünnepek, mig mi szines üde virágok közt élveztük; szép az örökös tavasz, de az én szivem mégis jobb szereti az édes magyar hont. Tudom, viszontlátom, addig forró üdvözletet küld egy hü honleány, ki a hazáért él.

Hetyke, chauvin magyar legényke küldi e sorokat egy észak-német faluból:

. . . itt csupa németek közt vagyok, mégis gyakorlom anyanyelvemet, mert az itteni falusi iskolában nem tanulnak csak svábul. Az én Paula mamám igazi magyar asszony, borsodi. Nemsokára olyan magyar fiu lesz belőlem, hogy még a németet is elfelejtem! Ugy-e k. F. b., nem nagy kár lesz érte. *Sz. Andor.*

S jönnek déli Franciaországból, ahol az édesanya franczia lévén, az *apa* neveli magyarrá gyermekeit; jönnek még Sidneyből, Vera-Cruzból, Sanghaiból, Melbourneből s Minorca szigetéről is. Az ember meg sem gondolná, merre mindenfelé származnak el a mi hazánkfiai.

Szép magyar asszonynak szülöttei a hamburgi *Edgár* és *Lizi* is.

. . . bár német fiu vagyok (ez nem enged Sedanból), de mamám magyar, kinek kedvéért szivesen beszélünk magyarul.

Vagy pedig:

A kis lap harmadik számját olvassom már és nagyon tetszik nekem. Ha barátnőim tudnának magyarul, megmondanám nekik, hogy járassák. De én német városban lakok, német iskolába járok. Nincsen senkim, a kivel magyarul beszélhetnék. Szüleim németek és fivérem nincs itt s több testvérem nincsen. De azért nem haragszik reám Forgó bácsi, hogy magam is német vagyok? Ha megint lejövök Pestre, akkor meglátogattom Forgó bácsit. Ugy szeretném tudni, hogy néz ki! Nem fog a kis lapban megjeleni az arczképe? Miért nyomtatták a czimemre azt a német »Fräuleint«? Én is szeretnék magyar leány lenni nem német. Ha talán hibássan irtam, ugy-e megbocsát.

Nem adja be soha arczképét a kis lapba? Már bizony én ugy szeretném látni! Nem rég azt álmodtam, hogy láttam Forgó bácsit és nagyon féltem mert veres bajusza volt. Ugye, hogy Forgó bácsinak nincs veres bajusza, az csak németnek és csehnek van, de magyarnak nincs. A kis lapot ugy szeretem, de Forgó bácsit is ám. Lesem ha hozák, akár a Jézuska jönne. Irigylik is a sváb gyerekek mert nekik nincs kis lap és Forgó bácsi. *W—m Betti.*

*

Kedvesch Forgó Bácsi, nem tessék haragudni csunya irás miatt hanem mink cschak 3 hónap jötünk ide csak, Hamburgból és csak kicschikát tud magyarul de najon teczik nekünk a Matyar és tanulunk Matyarul. Forgó Bácsi wan-e ebben a szép ujschag olyan thema, amire kapni nagy szep könwet. Tud a Forgó bácschi nehmetül mer ackor nehmetül irunk inkább. Ugye? It isch ezt a néwt irjuk mit Hamburgban. *Dornröschen.*

Végre megnevekednek mindannyian. A fiuk nem igen érzelmesek. Alig akad köztük, aki elköszön.

A kis gimnázistának már az ő közel jogászi volta, katonáskodása motoszkál a fejében. Tán még egyéb is. Könnyen válik meg a régi jóbaráttól. Csak az egyik biztat vele, hogy habár püspök vagy generális lesz is, váltig szeretni fogja a *Kis Lap*«-ot. Egy évvel később azonban már fölénnyel mosolygott ezen az ő »naivságán«. Annál melegebben bucsuznak a lánykák. Egy székely fruska igy ir:

. . . már, ó jaj, kisasszonynyá serdülék. Anyja mondja, nehezebb olvasmányokkal foglalkozzak. Teszem is. De mikor magam vagyok, a régi K. L. kötetekből egyet kilopok és olvasván, visszamerülök boldog gyermeki koromban.

Egy másik meg, Veszprémnek egy kis helységéből, igy sajong:

. . . ki sem tudom mondani, mily nehezemre esik a válás. De el van határozva, annak ugy kell történnie. Isten önnel, drága, czukros aranyos F. b., el köll válnom a *Kis Lap*-tól, melynek annyi édes örömet köszönhetek. Ha pedig tudni akarja az okát, azt is megsughatom . . . én tudniillik a jövő héten férjhez megyek. *B—s Katicza.*

*

Férjhez men ek a legtöbben. Ám ezeket nem sokára vissza is hozza nekem a gólyamadár. Nehány év multán kegyetlenül rávénitenek az emberre — jönnek másodmagukkal: egy eleven kis gyerekkel, vagy egy fürtös leánykával, vagy akár mind a kettővel.

— Az enyimek, mondja a fiatal mama. Fogadja szivesen őket is, mint *hajdan* engemet.

Hajdan! Ezelőtt nyolcz hitvány rövid esztendővel.

Óh, és van már nekem . . . nagymamám is. Csak egy, de van. És szép. Nem is öreg asszony, csak édesre, teljesre kiérett Balzac korabeli. Enyhe, kiforrott, kivánatos; aki őszinte nevetéssel utasitja vissza az én bókjaimat. Unokája, a bodros Laczika, neki szakasztott miniature-mása.

Mert a harmadik nemzedéket nevelem én már.

Kedves Forgó Bácsi!

Már csak engedje meg, hogy régi ismeretség révén én is igy szólitom, mert valamikor én is olvasója voltam kedves gyermek-lapjának, a »Kis Lap«-nak és sok kellemes órát szerzett nekem annak olvasása, sőt most is, mikor kis fiam megkapja, szivesen lapozgatok benne, visszaidézve boldog gyermekkoromat. Habár csak lelkileg volt ismeretségünk megujitása végett lettem gyermekeim részére előfizetője kedves »Kis Lap«-jának. Kérem, kedves Forgó Bácsi, legyen szives Tiborkámat máskor is meginteni, ezt nagy hálával fogadjuk ugy én, miként férjem; szaporitsa ezzel is a gyermeknevelés terén szerzett végtelen érdemeit, mert nem lehet tudni, mikor lehetett s milyen jótékony hatással egy jókor jött intése, figyelmeztetése egy-egy gyermek fogékony lelkületére. Fogadja nagyrabecsülésem kifejezését, melylyel maradtam őszinte tisztelője

B—y Sz—a.

*

Kedves Forgó Bácsi!

Engedje meg, hogy ezen a néven szólitsam. Ezen a néven, melyhez gyermekkorom legkedvesebb emlékei füződnek. Mert annak idején én is sok ezer társammal együtt buzgó és hálás

olvasója voltam a »Kis Lap«nak. És soha se fogom elfelejteni azokat a tiszta örömöket, melyekkel a gyermek fogékony lelkét elárasztotta; azt az édes izgatottságot, melylyel gyermeki phantásiámat lángra lobbantotta az a kedves, mindig oly nehezen várt és mindig oly diadallal üdvözölt ujság! Ezért engedje meg tehát, hogy ezt a régi, kedves megszólítást használjam, édes Forgó Bácsi; melyet, ha leirok, mintha ismét elárasztaná lelkemet sugaras melegével annak a gyermeki lelkesedésnek és rajongásnak derüs verőfénye! Hogy miért irom meg mindezt most, oly hosszu idő mulva? Hát mert jól esik! És mert reménylem, hogy ennek a régi köteléknek alapján némi számot tarthatok az ön türelmére és jóindulatára stb. Az ön örökké hálás hive *Sz—s Kálmánné.*

*

Meg nem állhatom, hogy Aladárom sorai mellé ne csatoljak nehány szót. Ö. t. i. unokája az ön egykori jó barátjának, a sajnos! korán elhunyt S. tanárnak. Emlékszik-e még, jó bácsi a mindig fickándozó pajkos Gizire, kinek gyerekes ötletein sokszor mulattak? Én részemről sohse felejtettem el, sőt ha nagy ritkán az utcán látom, kis fiamnak mindenkor megmutatom, hogy lásd, ez az a Forgó bácsi, kinek a Kis Lapjában oly nagy örömem tellett egykor s most neked telik benne örömed. *W—th Károlyné.*

*

Kedves Forgó Bácsi!

Valamikor én is hü olvasója voltam a Kis Lapnak, ép oly mohó örömmel vártam s olvastam, mint most kis Kricsikém, kivel együtt lessük kedves kis ujságunkat, visszaidézve emlékezetembe gyermekéveimet. Ép 6 éves voltam én is, mint kis fiam s egy kis levélkémre illetve megfejtésemre a »Forgó bácsi« postájában azt az üzenetet kaptam, hogy: »Egy ilyen kis leánytól sok, de nagytól bizony kevés volna«. Milyen büszke voltam rá, soha sem feledem. Kérem, fogadja kis fiamat szivesen a Kis Lap táborába. *Th—y Kristófné.*

*

Amivel a »*Kis Lap*« körül leginkább szabad eldicsekednem, az: hogy kiválóképen szolgálta a nemzeti eszmét, anélkül hogy minden számában a kábulásig huzta volna meg a hazafiság nagyharangját. A »*Kis Lap*« magyarítólag hatott. Magyarítólag nem csupán a fővárosban, de a tót-, szerb-, horvát- s oláhlakta vidéken is. Szó szerint irja a kis L—cs Níko:

> . . . én szerb fiu vagyok. de a »*Kis Lap*« által megtanultam ismerni és szeretni a szép magyar nyelvt. Én minden verst tudom kivül és fogom küldeni magyarul egy szép szerb verst amit kiköltöt a Zmaj-Joanovic.

Az édes ajku szerb költő egyik dalát közöltem is a kis Níko fogyatékos fordítása nyomán, amire Zmáj irt nekem elég jó magyarságu köszönő levelet. Három csöppentett angol kis lány, a P—n testvérek, szabatosan irt magyar levelei szintén bizonyítanak a »*Kis Lap*« hódításai mellett.

Kevés kritikával is könnyen rátér a tapasztalt ember, főkép ha még ezenkivül gyakorlott szerkesztő: melyik a mama, a néni vagy a kisasszony tudta és felügyelete nélkül, ugyszólván titokban kelt gyermeki levél. Az efajta persze a legmulatságosabb, őseredeti megnyilatkozása a gyermeki léleknek. Boszu, panasz, irigység, vádaskodás, hizelgés, puhatolódzás, kivánság, dorgálás, dicsekedés, babona nem ritka közte.

> . . . az Andris nagyon haragszik F. bácsira és azt mondta nem fog soha többé életibe irni a F. bácsinak de én nem

haragszok és én irok az Andris oljan rosz fiju ő járt a .... utczába oskolába de ot kizárták mert elvette a tanitó ur késjét az már 3 év előt volt és a néninek eczczer azt mondta büdös és ecczer majom és ecczer disznó de a papa nagyon megverte és most má nem meri mert kap egy jó pofonyt. Engemet megver mindig olan kutya rosz fiju, de beadják a suszterhoz lerbubnak és ot muszáj neki lenni, mert komiz rosz fiju. Ne tesék neki juszt se felelni. Ma is megette az én kiflimet és meg akarta inni a kávémat de mama ki ott aludott de már nem aludott hamar felugrott és megverte paruplival de hama elszalatt az Andris.

M. Leonka.

Két kis leánykának dorgatóriuma:

.... habár tudjuk, hogy véleményünket számba se veszi, mégis kimondjuk hogy szörnyü nevetségesnek tartjuk hogy Forgó bácsinak nevezteti magát. Hisz tulajdonképpen semmi közünk hozzá. Bizonyosan azt feleli hogy mindenki söpörjön a maga ajtaja előtt; de mindegy. Nem tudtuk megtagadni magunktól azt a megkönnyebbülést. No de elég a jóból. Mi most a néninél vagyunk stb. *M—y B. és L.*

Egy másik:

... és minek teszi azt, hogy az olvasmányokat a legérdekesebb részin hagyja abba, holot inkáb naponkint küldene kis lapot mint kap a papa naponkint egyet.

O—y Béla.

Egy harmadik:

... F. b. egyetlen és első kérésemet oly csuful megtagadja. Én megkértem F. bácsit, hogy a kis lapot szombat napra kezembe jutatni de nem, a M ... ék már szombat nap olvassák és festékel tele pingálják a kutyákat és macskákat zöldre és sziveskedjék nekem a rejtet szót megmagyarázni mert én nem értem. *R. Tilda.*

Negyedik:

. . . mivel még eddig nem lányokról szoló történetek jelentek meg ugyhiszem hogy F. b. nem egyformán szeret bennünket és azért szomorkodok. *Cs. Hortenzia.*

Egy kis politikaféle:

. . . itt képviselői választás volt Csávolszky lett megválasztva pedig apa Bárczaira szavazott mama ám haragudott érte mert Csávolszky csináltatott nekünk vasutat.

Sz. Irma.

Más:

. . . de most nem mertem többet elvenni a pénzemből (adakozásról van szó), mert a papa szénát termeszt és a Bethlen András miniszter megtiltotta eladni és igy semmire sem mehettünk vele. *Sz—y Bandi.*

Más:

. . . azt is kérdem F. bácsitul, hogy az édes apa 39 éves el kell neki is menni, ha háboru lesz? *B. Zsiga.*

Némelykor érdekes hirekkel is kedveskednek:

. . . és tetszik e tudni, F. b., hogy Baross Gábor meghalt? Volt egy országbiró ugy hivták Majlát és meggyilkolta az inasa ott volt a pamarámába és a szegény trón örökös Rudolfot is otan temettékot volt-e F. b. is? Már elfáradtam pedig 2 nap óta irom a levelet. *Sz. Jóska.*

Vagy:

. . . márczius 15-ikét megünnepeltük. Egy kisasszony szépen szavalt. A tiszteletes bácsi felolvasott, habár be volt rekedve, az egész gyülekezet meg volt hatva. Ödönt is

roppant érdekelte, de csak addig mig megtudta mire való a pohár viz, mely az asztalon volt. Azt hitte. hogy a tiszteletes bácsi szemfényvesztéssel fogja a közönséget mulattatni, amikor látta a tiszteletes bácsi csak ugy iszik a vizből, nem volt megelégedve, nagyon unatkozott, de ki kellett tartani.

G. Eszti.

Vagy pedig:

Hogy van kedves Forgó bácsi? Kivánom hogy olyan jól érezze magát mint én, mert én igen jól érzem magam. Nem ugy mint a Szuszka Zsuzska, a ki mindig olyan álmos s olyan lusta. Ugy-e kedves forgó bacsi, Zsuzska azért olyan kövér, mert sokat alszik? En nem szeretek sokat aludni. Este szeretek játszani vagy olvasgatni. Olvasókönyvemet már többször kiolvastam. De az olvasókönyvben nincsenek oly szép mesék mint a *Kis Lap*-ban. A Vicza veszedelmét meg a Büvös zsákot sokszor elovastam. A Csiripi Jankó is nagyon derék veréb, az ő meséjét is sokszor fogom elolvasni. A szerencse útját én még nem értem jól. A képeket is nagyon szeretem nézegetni. Most meg a rejtvényt is megfejtettem s ezen úgy örülök. De kérem szépen kedves Forgó bácsit, tessék ám nevemet kitenni a *Kis Lap*ban, mert még azt gondolhatják, hogy én csak olyan ostoba fiu vagyok, én pedig nem akarok ostoba fiu lenni. No most már csókolom kezét kedves Forgó bácsinak stb.

K—uth Elemér.

Nem szükséges külön megemlítenem, hogy a maguk változatlan valójában, eredeti helyesirásukkal, mely többnyire nem helyes, közlöm ez apró leveleket, amelyekből néha ki-kipotyog egy szó vagy szótag. Igy esik meg, hogy egy fiucska, örömét fejezve ki szerencsés fölépülésemen, ezzel a végzetes szóval fejezi be sorait:

Örömmel értesültem, hogy k. F. b. már fölgyult. (E helyett, hogy »fölgyógyult«.)

Intésül a szüléknek, a cselédek az ő babonás történeteikkel mennyire fölkavarják a gyermek lelkét, álljon itt a *Sz—ó Mariska* kisérteties leírása:

. . . igaz-e a ha valaki meghall hogy akkor gyün az ő lelke vissza, nálunk meghalltt a Házmesterné és most éjel nagyon zörök valami és én igen félek és mindig a paplanyt a fejemre huzom, ot a másik szobában aluszik a dada a kis babával és ő is nagyon fél és mindig szentölt vizel körösztöt csinyál a homlokara és mult éjel kinyitódott a gang ajtó pedig senki se volt ot azután pedig mindha valami puha dolog leeset volna a fődre és a dada azt mondta az a Ház mesterné lelke aki addig fog gyünni amik misét nem mondanak ő nekije. Azután a garádicsnál van egy ablak aba volt mediczina mer a kocsis nagyon beteg. Hát mikor regel 5 órakor főkel a dada hát az üveg a grádicson feküdt öszetörve. A szakácsné hallotta hogy a földbe csontok kopognak és hogy a szakácsné látta a szentölt viz tartóba regel nem volt semi pedig este még vót. A kocsis is nagyon beteg let a viciházmester is és aszongyák hogy ez azér van mer gyün a házmesterné lelke és azért betegek. A Házmesterné 9 napig haldokolt és igen nagyokat kiáltot. Kérem igaz az hogy ha misét tartanak elmulik? Akor tartunk egy misét. Ha othon vónánk akor nem fénénk ugy de a nagymamánál lakunk és a nagymama az mindig beteg és a dada Jóska Pali nagyon fél. Kérem elmulik a veszedelem ha misét tartunk néki? És kérem hol köll azt jelenteni?

Hasonló félelmes históriát közöl velem K. Leonka a Rókus mögött kiásott gödörről és annak borzalmas rejtelmeiről. A Lidi szakácsné szerint a vasajtajára ez volt ráirva vörös betüvel: »Ide bejutni lehet, de

kimenni nem! Amen!« Leonka különben már skeptikusabb.

»Sokat nem hiszek belölle, de F. b. mégis tudni fogja mennyi az igaz?«

Egy kis tragédia:

. . . képzelje F. b. az én nevelő kisasszonyom agyonlőtte magát. Szegény kisasszonyt ugy sajnáltam, egy szép koszorut is tettem a koporsójára. Olyan szép levélben bucsuzott el mamától, azt irta neki hogy ne haragudjon mert ő nagyon boldogtalan. Nem tudom mi baja volt szegénynek. S. bácsi is nagyon megijedt, pedig ő bátor vadász. *V. Erzsike.*

*

Egyszer csak a leány-gyermek eléri azt a mesgyét, amelyen tul kezdődik a nő. Levelében szertelen panaszok a házi fegyelem, a kisasszony szigora ellen. Alaktalan vágyódás valami felé, amit meg sem bir nevezni; hullámzó kételkedés, csapongó ábránd.

. . . olyan sokszor kiszidnak, hogy olyan közönyös vagyok. Én azt belátom, hogy igaz, de nem tehetek róla, én semminek sem tudok örülni igazán, tettetni meg nem tudok. Szegény anyuska azt várja, hogy kiábrándulok, pedig ez alig lesz meg, három hetes (!) dolog ez már, az alatt pedig kiábrándulhattam volna, ha csak oly gyerekes vágy. De mikor nem tudom elfeledni! *M. Erzsike.*

A kicsike tudni illik a szinpadra vágyik, mióta a Hőköm Matyinak városligeti »dicső csarnokait» meglátta.

. . . mindig panasz van ellenem a Mariskáék házi bálja óta. Mindig bujkálok, legjobb szeretek a méhesben ahol a leczkémet akarom tanulni, de mindig verseken jár az eszem, irtam is, amikor elolvasom sirok, de azt nem tudja senki, csak F. b. atyai szivébe öntöm fájdalmamat, kérem közölni álnév alatt. *V—s Gizike.*

A versike tele van utszéli busongással s a méret hiányával. Hosszabbra-rövidebbre szabdalt sorok, mint a levesbe szánt metélt, a legolcsóbb rimeléssel. Ilyenkor a gyöngédtelennél is rosszabb: kegyetlen vagyok, s »a kis leány búját« beküldöm a mamának, aki ezt nagyon megköszöni, mert sikerült is a gyereket jó házi orvossággal kigyógyítani az édes nyavalyából.

Van, akit csakis az irás vágya bolygat.

. . . alig tudok ellentálni, hogy ne irjak. Helj pedig milyen kevés az időm. Mindig — mindig tanulni kel. Most is irtam egy elbeszélést a mej nagyon tecik nekem. *L. Zsófika.*

A csodálat és ragaszkodás nehány mulatságos tanutétele:

Megkértük anyácskánkat, hogy csak továbbra is kaphassuk a Kis Lapot. Amit ő annál inkább örömmel megtesz mert el nem mulaszt egy számot sem, hogy el ne olvassa és mindig kitünően mulat velünk együtt. Mi tudjuk hogy sok kis olvasótársunk invitálja kedves Forgó bácsit. De nekünk is nagy örömet okozna ám ha egyszer véletlenül meg nézné K—rt. Mert van ám itt oly sok szép minden, csak én nem tudtam jól leirni a pályamüvemben. Ugye meg teszi jó Forgó bácsi ugye el jön egyszer. *V—ch Iduska és Imike.*

*

. . . önt összehasonlítjuk a szép pávatoll lelkével, mely meg annyi sok tollsugaracskával van körülvéve. Azaz maga a lélek, melyből a sugarak azaz tanítványai életöket szijják

F. Józsi, Sándor és Lenke.

Következik egy rajz, mely a példázó pávatollat tüntetné föl, de nagyon hasonlít a czirok-söprühöz.

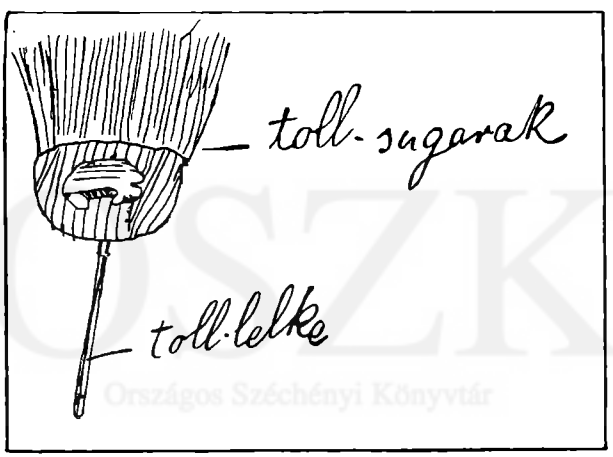

*

Háladatlan volnék, ha nagy szivességéért gyermeki köszönetemet ki nem fejezném. Igazán kedves Forgó bácsinak nagy szive van, nagy a kis gyermekek iránti szeretete is, mely kiárad mindenkire különbség nélkül, még reám is, szegény alföldi leánykára. *T—ér Teréz.*

*

. . . hogy felelt levelemre az egész világot ölelném, csókolnám! nem tudom örömemben ugráljak, táncoljak, énekeljek-e, vagy nevessek! *Z—i Dezsőke.*

. . . és meglátogatom F. bácsit, mert egy oly müvelt kedves urat muszáj látnom. *E. Jolán.*

*

Szabad-e? Hárman jövünk mert Mariska és Jenőke nem akarnak tőlem elmaradni, hogy a közelgő karácsonyi ünnepekre minden jót és boldogságot kivánjunk! Bár a jó Jézuska az idén is meghozná számunkra a Kis Lapot! Isten éltesse kedves Forgó bácsit! Gondoljon ezután is reánk, kik igen, igen sokszor emlegetjük. *Z—y Dezső.*

*

Mélyen Tisztelt Szerkesztő Úr! Vagy »Kedves Forgó Bácsi«? Utóbbi megszólítás kedvesebb nekem, előbbi — illőbb, mert hajh! eltelt már az idő, mikor illett használnom, s mikor ez a név a legkedvesebb volt nekem, még a kedvencz Viczácskám előtt is. Pedig ez nagy szó egy gyermeki szivecskének; tudja ezt az, ki ismeri — úgy ismeri, mint Forgó Bácsi — a gyermeket. Nem mintha most már nem szeretném úgy, mint akkor, sőt! Hiszen a felnőtt — és régen felnőtt! — leány most is úgy hozatja a »Kis lapot«, mintha nem telt volna el gyermekkora óta sok-sok esztendő; s ha látná kedves Szerkesztő Úr, mily érdeklődéssel kisérem Garamváry Andor történetet, bizonyára megmosolyogná. stb.

L—ay Klotild.

*

Kedves Forgó bácsi! Egy napon régi hive keresi fel levelével Forgó bácsit, ki már nem tartozik a kicsik nagy táborába, de most is csak oly buzgón olvassa a *Kis Lapot*, mint néhány évvel ezelőtt. Hiába jár nekem a nekem való ujság. nem olvasom én azt oly örömmel. mint a Kis-Lapot melyből megtanultam, hogy melyik a gömbölyű »Ó« betü. Nálunk a Kis-Lap sorba megy. Mindig más-más gyerek tulajdona. Most a család legifijabb tagja birja. A legnagyobbikkal Forgó bácsi találkozott egy olaszországi uton. Én a harmadik vagyok, de már régen nem az enyém a Kis-Lap, mert utánam még három kisebb jön. Mit gondol Forgó bácsi, én már hatodik gymnazista leány vagyok! Ugye az

már elég nagy? Igaz, hogy nem fogok tovább tanulni és érettségit tenni, mert akkor nem nyugodnék addig, mig meg nem kapnám az orvosi diplomát. De hát már a familiában van egy doktor (már meg is házasodott!) aztán meg nem is vagyok barátja az emanczipált nőnek. Tanuljon meg a lány jól főzni, varrni, de persze ne is legyen csacsi. No de hát én nem ilyeneket akartam irni, hanem csak azt, hogy én azt hiszem a ki igazán megszerette a Kis Lapot, az nem tud megválni tőle akkor sem ha már nem neki való.

Kis hugom roppantul csodálkozik, hogy egy akkora lány mint én, a Forgó bácsinak ir. De hát én azt gondolom, hogy az a ki annyiszor kapott levelére választ Forgó bácsitól, mint én, az akkor is irhat ha már nagy lány. *G. Nánika.*

Kérelmek, panaszok és jelentések:

. . . nagyon kérjük legyen a mi babáinknak a keresztatyja; mi nagyon szeretjük F. bácsit s mindég azon törtük a fejünket hogy lehetnénk legalább messziről a rokonai és mostan a jó Jézuska megmutatta nekünk. *P. Irma és Magda.*

Azóta persze megesett, hogy egy-egy megmamásodott régibb olvasóm az élő babája mellé hivott meg keresztkomának. Mert ne tessék szem előt téveszteni, hogy ebben a gyüjteményben harmincz éves levelekről is van szó.

A kedves meghivók közül vagy egyet:

Mindenekelőtt azt kérdem, egészséges-e kedves Forgó bácsi? Nem fél a cholerától? Mi nem félünk, mert ide hozzánk nem jön, és éppen azért ha Forgó bácsi fél, tessék ide jönni hozzánk, itt is lehet a »Kis Lap«-ot szerkeszteni és legalább én is segítenék ahogy tudnék, a jó Forgó bácsinak. Nem is bánnám, ha félne legalább kijönne hozzánk. Milyen jó lenne.

B—ó Károly.

. . . tudja e F. b. hogy én már el tudom zongorázni két kézzel elaludt a harangozó házunk előttt mennek el a huszárok és még sok nemes magyar nótát.

J—y Guido.

Más:

. . . van nekem egy szép tarka cziczuskám. Az mindig, de mindig a Géza bácsi ágyán alszik, pedig már jól megverte. A mult héten ugy földhöz vágta hogy majd belehalt még most is fáj a szivem. Édes F. bácsi irja meg Géza bácsinak, többé ne bántsa az állatkámat. Géza bácsi jobban fél magától mint éntőlem — én már megmondtam neki, hogy nem megyek a lakodalmára, pedig azt mondja sok fagylalt és sütemény lesz de én még sem megyek el inkább nyáron elmegyek magához és ha addig Géza bácsi a cziczuskámat meg nem dögleszti elviszem magammal. *S. Oltilia.*

Más:

. . . az én anyusom minden áron azt akarja hogy a kis ágyban háljak pedig én nem tudok a kis ágyban aludni és muszáj a nagy ágyban hálnom pedig én már hét éves vagyok és az ilyen nagyoknak nem szabad már a nagy ágyban annyusok mellett hálni. Hogy szokjak le erről a szokásról. *F—r Cziczelle.*

Más:

. . . a Berti kilopkodgya a kis lapból a részeket és kiadatya a D. lapjában és most a Berti eb az inge hever az idegen pávatolakon. A Viki teczik nekem de a Jolán és Vilma ép oly veszelkedők mint a Mariska egész nap lármázik velem mint a Káplár a Bakával és ugy kék hilni Káplár mariska . . . Jolán és Vilma együttvéve nem ordítanak anyit mint a Mariska. Hát a minapába mondta irgyak egylevelet a Paulához az arena utra. Hát én elmék találkozok a Bandival eb

az inge jó barátom, az Arena ut ugy is a ligetnél van, a Bandi szedet virágot a rákos mellett én halácztam a kravatlitűvel és zsebkendővel . . . gyün egy barátságos ur és

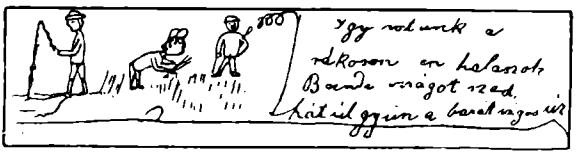

már mosolyog messzirül — hát közel gyün hát elkezd káronkonyi nekem elvette a kalapomat a Bandi csak pofonyt kapott. Otthon meg én kaptam pofont — de nem fájt enek is a gonosz Mariska volt az oka minek küldött az Arena utra.

F. Elemér.

Egy kis vidéki legényke, aki még sohasem járt Budapesten s engem is látni óhajt, igy fejezi be rajzban az ő vágyódását.

Izelitőül, milyen »költeményeket« szán némelyik kis olvasóm az ő kedves lapjába, közlök néhányat:

. . . készíték egy dallamot.

A Haynal.

Piroslik a haynal
Mint egy piros jányka
Elkezd mosojogni
A vidéki tájra

Zöld fa ágán fütyül
A tarka madárka
Örömes pillantást
Vet a báljos tájra

A hattyu énekel
Tónak sima tükrén
Fölugrik a kis hal
A viz sima tükrén

Koszorut köt kis jány
A szép zöld csalitba
Énekel egy néni
Kereplő malomba.

G. Sárika.

*

Más:

Ott a csikós a határon
Vigan ugrándozik
A széles pusztákon
Az arcza piroslig.

Nem kell neki semmi hon
Az ő honna a világ,
Melyen vigan megyen át.

K. Bandi.

Nem kevés a gyermeke lángelméjét bámuló szüle. »A fiacskám még csak 8 éves — irja egy apa — de ezt a kis verset ő maga készítette. Azt hiszem, érdemes a megjelenésre.« Ime a korai remek:

A csavar közös.

A csavar közös átfordult
A Dunába sok ember fult.

Az emberek a parton kiáltják nagy a baj
Ja ja jaj.

Sies János
Menyi ember sáros.

A matrosok fölállították a hajót
Az emberek tovább mentek ott.

*

R, Sándor.

Már egy hét óta nem látogathatom az iskolát. Hogy mily szomoru állapot ez megláthatja kedves Forgó bácsi a következő versből:

Három testvér ül sorba
Gyula, Edith, Bélácska,
Meghültek szegények
Folyvást tüszszentenek
Nagyokat köhögnek.

Játszottak eleget
Sétálni nem lehet
Oh szegény gyermekek
Mihez is kezdjenek?

Vigasztalja mamácska:
»Itt van a jó teácska
Ha ezt megisszátok
Elmulik náthátok«.

Keserű a téa
Nem jó a zamatja
A három gyermeket
Ez nem vidámítja.

De ím nyílik az ajtó
Belép a »Kis Lap« kihordó.
Elfelejtve nátha, keserű teácska
Boldog Gyula, Edith és a kis Bélácska.

*

Legnagyobb szenvedélyök a rébuszgyártás. Jönnek is a képrejtvények csőstül. Csaknem kivétel nélkül a »Székes-Fejérvár« s a »Félegyháza« járja. Amannál az óra lapján a mutató a *fél-egyet* jelzi, mellette egy kis *paraszthház* meg egy *a* betü. Emennél: egy *szék,* az *s* betü, egy *emberfej,* egy *ér* s egy *vár.* Nehéz mindezeket a küldeményeket elhajlitanom a laptól. Sok türelemre, kifogásra, leleményes kibuvóra van szükség, hogy meg ne busitsam a kis beküldőt s meg ne bántsam apát.

Őszinte levélből — nem nehéz erre ráismerni — kitetszik már a későbbi ember: a bátor, a hunyászkodó, a büszke vagy a hiu. Jelentkeznek a lélek hajlamai s a jellem csirái. A későbbi hivatás szintén kiütközik ez irásokból. Élelmességét azonban csak egynek tapasztaltam. Bizonyos rabattért, például, hajlandó terjeszteni a »*Kis Lap*«-ot, melyet külön czéljaira is föl szeretne használni. »Aki — irja — egy laterna magicát akar venni, aki tavalyi tankönyveit hegedü-húrok vagy levélbélyegek ellen akarja becserélni stb. az irjon *K— Gergelynek* N—sba.«

Ellenben hányan tudakolják, ha ismerek-é valahol egy szegény gyermeket? Küldenének meleg ruhácskát neki télire vagy befőttet s pénzt, ha beteg. »*Jó Sziv*« czimü rovatom a megmondhatója, e réven hány ezer forint jutott már inséges árváknak s hogy a Stefánia-kórházban ágyacskát s a bölcsődében bölcsőt jutott alapitanom az én apró hiveim szere-

tetéből. Mert a legtöbbjét a szeretet mozgatja. S köztük még ilyen gyöngéd is akad, intvén engem óvatosságra :

> . . . kérem ne tessék ezt a soraimat gyermekek kezébe adni, mert én nekem bárányhimlőm van. *F. Feri.*

*

Van lapomnak egy rovata, amely ellen soká küzdöttem, de az ádáz vetélkedés utóvégre is rászorította a kiadó-társulatot s vele a szerkesztőt. Ez a *lutri-játék.* Ugyanis: a helyes megfejtés beküldői közül az, akit elsőnek sorsolnak ki, kap ilyen vagy amolyan képes könyvet. Elneveztem ravaszul »jutalomnyereménynek«, hogy jusson ki az érdemnek is, ne csak a buta véletlennek. A nyertes persze csak egy lehet. A hoppon maradtak ezrei már most jajgatva törnek rám, hogy hát az ő nevük tán bele sem került a »Forgó bácsi kucsmájába«, mivel hogy ők sohasem nyernek. Hasztalan prédikálom nekik, mondván: hiszen az a dicsőség, hogy megfejtették a rejtvényt! De a gyermek szivében már ott fészkel az ördög s én onnan kitömjénezni többé nem birom. Kegyetlenség volt ennek a szerencsejátéknak a kitalálása. A kapzsiság mételyével rontotta meg e tiszta kebleket.

Számosak az olyan leveleim, amelyeknek egyetlen, de az én szememben nagy becsük az, hogy primeurök, a megszerzett irástudománynak első gyü-

mölcsei. »Engedje, hogy a *Kis Lap* oltárára tegye le első áldozatkép«, irja fiacskájáról egy emphaticus anya.

*

Van még egy tisztem e gyermeki lap körül — de ez nagyon szomoru. A bucsuztatás. Az én gyászharangocskám némelykor hetekig el sem akar némulni, annyian hullnak el az én kis virágszálaim. Hogy ilyen korán kell sirba szállniok, szivszaggató. Talán oktalanság is megszomoritani e kongatásokkal a gyermeki szivet. De mikor a sirató szüle ugy megenyhül bele! Meg aztán a költő szava szerint a kis halott ugyis megélvezte, ami a világon a legédesebb: a nap sugarát s az édesanya csókját.

. . . fogadja egy megtört anya hálás köszönetét, hogy megemlékezett imádott kis fiamról. Egyetlen gyermek volt s milyen jó, milyen szorgalmas! Halála közeledtekor az ölembe hajtva fejét elszenderült. Halála előtt néhány perczczel igy szólt: »A mennyországot látom!« Majd »édes anyám, a világon vagyok még?« Husvét-hétfőjének reggelén lett rosszul. Már szombaton nem volt megmaradásához reményünk. Mégis tudta, hogy szombati nap van. »Hol van az én Kis Lapom?« kérdezé. S olvastatta magának. Midőn kiszenvedett, az ő kedves lapja ott volt mellette az ágyacskájában. Bocsásson meg, hogy ilyenekkel háborgatom, de őrült vagyok fájdalmamban . . . *özv. K. Ferenczné.*

*

. . . ha visszanézhet az égből az én Ilonkám, hálát intene Forgó bácsinak azokért a meleg sorokért, melyeket olvasni jólesett fájdalmas szivünknek . . . *V. Irén.*

. . . én kiszabadultam a skarlátból, de a kisebbik, a Gusztika belehalt, pedig milyen erősen szerettük! Már ő nem játszik mivelünk. *R. Laczi.*

*

. . . hű kis olvasója S. Vilike ma ment utolsó utjára: eltemettük. Agybetegség vitte 9 éves drága fiamat bimbókorában a sirba. Nincs már, aki a Forgó bácsi lapjának örvendjen, a ki különösen a szerkesztői dorgatóriumokat, dicséreteket stb. böngéssze. Ez volt édes kis fiam kedvelt rovata. *Dr. S.-né.*

*

Szomoru szivvel irom levelemet, hogy csak magam fogom alá irni, eddig ezt mindég ketten, az én felejthetetlen kis hugocskámmal irtuk. Nagyon szerette ő a »Kis Lapot« még előtte való nap is, mielőtt örökre behúnyta drága szemecskéit ágyacskájába hozatta az utolsó számot és gyönyörködött benne.

Mindég tervezgettük miként fogjuk egyszer magunkat bemutatni kedves Forgó bácsinak, és a kegyetlen sors egyszerre hirtelen elrabolta tőlem egyetlen testvérkémet.

Sz—k Kalicza.

*

Ime, igy váltakozik a derü és bánat még ebben a kicsiny világban is.

Amint befejezésül még egyszer átlapozom e leveleket, mielőtt — nyilván örök időkre — elzárnám őket a fiókba: szemem megütközéssel akad meg az egyiken. Levél ugyan ez is, de nem irott, hanem nyomtatott bötüs, amolyan tiprájtolt, a Yost vagy a Remington bácsi iskolájából. Szóval: gépirás. Ha már a felnőttekért is fájlalom ezt a józan egyformaságot, melynek semmi személyes szine, egyénisége s mely megfosztja a levelet egy kedves kéz melegétől:

mennyivel nagyobb veszteségnek köll tekintenem ezt a vívmányt, mely még a fejletlen gyermeki kezet is arra fogja rá, hogy zongorázva irjon. A jövő nemzedék talán a muzeum üvegszekrényében fog álmélkodni eleinek iró-szerszámján: a lud- és vaspennán.

Vége, vége immáron a szerelmes levél bájának, a — váltó és a bordereau erejének.

Vagy tán hogy ez az egyetlen emberi intézmény, mely világ végéig fogja fenntartani a kézirás mesterségét?

*

Felnőtt, sőt apa- és anya-sorba lépett régibb olvasóim leveleiből végezetül ide igtatok kettőt:

Kedves Forgó Bácsi!

Huszonöt éve már annak, hogy a Kis-Lap első száma megkezdte családunkban gyermekmulattató s egyszersmind oktatói szerepét.

Az évek multával nemcsak e kedves lap emelkedett a szerény kezdetből a gyermekujságok legmagasabb niveaujára, vele haladtunk mi is a korban, s így jutottunk oda hogy 10 kis testvérünk is tullépte a gyermekkor határát. — Elmultak a boldog idők, midőn alig-alig tudtuk bevárni a szombatot, a lap megjelenésének idejét; az érettebb szellem, lélek, más, neki jobban megfelelő táplálék után vágyakozik, bár azért gondolatban hűen ápolja a multak legkedvesebb perczeinek szerzőjét, — akár a felnőtt ember ápoló-nevelő dajkáját. —

Midőn tehát oda értünk, hogy 25 évi hüség után meg kell szüntetnünk előfizetői voltunkat, nem mulaszthatjuk el, hogy igaz köszönetünket, mély hálánkat ne nyilvánítsuk

kedves Forgó Bácsinak, kinek fő érdeme, hogy a gyermekvilág örülhet Kis-Lapjának s ki igazán páratlan szeretetet és türelmet tanusit apró-nagyobb hivei s azok kis ügyei iránt.

Hozzánk is mindenkor a legjobb »Bácsi« volt, s bár szeretetünk kárpótolta e gyakori alkalmatlankodásainkért, hinni alig merem. — Legyen meggyőződve, hogy a jövő bármely eseménye, sorsunk bármely fordulata sem fogja feledtetni velünk a Kis-Lapot, mely hogy bölcs vezetése alatt még számos évekig s azután is erkölcsileg, anyagilag emelkedve, betölthesse hivatását, őszintén kivánjuk.

Isten áldja meg Forgó Bácsit minden jóval, s ha néha eszébe jutnak régi hivei, gondoljon akkor mireánk is, kik hűségben és szeretetben igaz hivei voltunk. Kiváló tisztelettel: *M . . . . testvérek.*

*

Tisztelt »Forgó bácsi«!

Engedje meg hogy körülbelöl husz év után ismét felkeressem soraimmal és ugyanavval a megszólítással illessem, melyet annyi sok éven át használtam. Nem akarom elmulasztani azt az alkalmat, hogy Dezső fiam első levelét küldi a mi kedves Forgó bácsinknak, hogy ne üdvözöljem szintén. Tegnap midőn kis fiam olyan boldogan vette kezéhez az első szám »Kis-Lapot« és örömmel mutogatta mindenkinek, eszembe jutott az az idő, mikor én is hasonló örömmel és izgatottsággal vártam a »Kis Lap« egyes számait.

Bizony nagy idő husz év! mert akkor kaptam én is az első számot.

Kivánom tehát őszinte szivből, hogy uj kis olvasója épen olyan élvezetet találjon a »Kis Lap« olvasásában, mint a mamája talált annyi éven át, és hogy ő is egykor a kis fiával elmondhassa »éljen sokáig Forgó bácsi!« Kiváló tisztelettel üdvözli »Forgó bácsit« régi olvasója

N—y Dezsöné szül. S—i Ella.

*

E sorokból s a közibéjök tüzdelt levél-közleményekből megérti s megérzi a magyar szüle: a nevelésnek, tanitásnak és magyarításnak mekkora munkáját végezte 34 éves fönnállása óta a »*Kis Lap*«. Nem hálát követelek, mert boldogan végeztem s végezem még jelenben is ezt a hivatásomat. De ennyi évek után legyen szabad rámutatnom *a legrégibb magyar gyermek-ujság* üdvös hatására s hódításaira. Elvárom, hogy egykori kis olvasóim gyermekei és unokái mind sürűbben sorakozzanak a »*Kis Lap*« köré.

Forgó bácsi.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. kiadása.

Képeskönyvek és elbeszélések.

Kozma Andor. **Gyermek-Álmok.** 3—6 éves gyermekek számára. Képeskönyv. *Kozma* Andor verseivel Ára ... ... 2 K 40 f

— **Az uj Kóczos Peti.** 3—6 éves gyermekek számára. Képeskönyv. *Kozma* Andor verseivel. 2 K 40 f

— **Bohócz-világ.** Képeskönyv *Kozma* Andor verseivel. Ára ... ... 2 K 40 f

Robinson Crusoe története. Az eredeti elbeszélés nyomán gyermekek számára irta *Radó* Vilmos. Második javított kiadás. Számos fametszettel. Ára diszes boritékba kötve ... ... 2 K 40 f
Ugyan oly vászonkötésben ... ... 2 K 60 f

Robinson Krusoe élete és kalandjai. Átdolgozta *Donászy* Ferencz. Hat szinnyomatu képpel és számos szövegrajzzal. Ára diszkötésben ... ... 2 K 40 f

Roboz Andor. **Erdőn, mezőn.** Képeskönyv. 3—6 éves gyermekek számára. *Roboz* Andor verseivel. Diszesen kiállitott nagyalaku könyv. Ára ... ... 2 K

— **Napsugárban.** Képeskönyv. *Roboz* Andor verseivel. Diszesen kiállitott nagyalaku könyv. Ára 2 K

— **Vidám órák.** Képeskönyv. *Roboz* Andor verseivel. Diszesen kiállitott nagyalaku könyv. Ára 2 K 80 f

— **Mi van odabent?** Képeskönyv. *Roboz* Andor verseivel. Diszesen kiállitott nagyalaku könyv. Ára ... ... 2 K

— **Madárvilág.** Képeskönyv. *Roboz* Andor verseivel. Diszesen kiállitott nagyalaku könyv. Ára ... ... 2 K

Szőllősy Oszkár. **A mi Gazsink.** Egy gyermek életéből. Bemutatja *Forgó bácsi.* Képekkel. Ára szines boritékban kötve ... ... 3 K 20 f

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. kiadása.

Forgó bácsi könyvtára.

8—12 éves gyermekek részére.

E gyüjtemény czélja nem egyéb, mint magába foglalni és közre adni mindazt, ami szépet és nemeset, élvezetest és tanulságost találunk a »Kis Lap« régibb köteteiben, de kivált a népek költészetében; ami hosszu időkön át valóban rászolgált a gyermeki értelem és érzület fejlesztésére; ami örök becsénél fogva megérdemli, hogy mindenkor ujra meg ujra fölvegye nevelő eszközei közé. »Forgó bácsi könyvtárában« minden egyes kötet egy önálló egész, s egyenlő alaku és terjedelmü kötetekben. Minden kötet számos képpel s díszes angol vászonkötésben jelen meg.

I. **Nellike és Elbeszélések a kandalló mellett.** Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben .... 1 K 60 f

II. **A kakuk óra.** Számos képpel. **Egy lyukas hatos története** és egyéb elbeszélések. Díszes ang. vászonk. 1 K 60 f

III. **Kis mesekönyv.** Grimm testvérek gyüjteményéből. Válogatott mesék. Számos fametszetü ábrával. Ára díszes angol vászonköt.... 1 K 60 f

IV. **Apró szemdarabok** gyermek előadásokra. Több képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

V. **Aesopus tanulságos meséi.** Számos képpel. Ára díszes angol vászonköt.... 1 K 60 f

VI. **Berti és Berta, vagy a hűség és szeretet győzelme.** Kalandos elbeszélés 19 fejezetben, melynek színhelye két világrész. Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

VII. **Matyi és Peti, vagy az élet egy korálszigeten.** Kalandos elbeszélés. Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ... 1 K 60 f

VIII **Az arany hegy és a kolibri madár** és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Díszes ang. vászonk. 1 K 60 f

IX. **Tündérmesék.** Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

X. **Két karácsony-est** és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

XI. **Roszcsont Ferke kalandjai vizen és szárazon.** Elmeséli: *Ida néni.* Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

XII. **Czirmos czicza naplójából** és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben 1 K 60 f

XIII. **Regék a görög hajdankorból.** — Elmeséli *Szidi néni.* Számos képpel. Ára díszes vászonköt. 1 K 60 f

XIV. **Kis elbeszélések.** Elmeséli *Ida néni.* Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

XV. **A titok** és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

XVI. **Mit beszélnek a harangok** és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Ára díszes angol vászonköt.... 1 K 60 f

XVII. **A két testvér** és egyéb elbeszélések. Számos képpel. Ára díszes angol vászonkötésben ..... 1 K 60 f

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. kiadása.

KIS LAP.

A legtartalmasabb, legszebb és legrégibb gyermek-ujság.

Szerkeszti

FORGÓ • • BÁCSI.

Megjelen hetenkint egyszer.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona.

A »KIS LAP« egyes kötetei a szép kiállítás, az érdekes tartalom gazdagsága, változatossága és a képek nagy sokasága által kiválóan becses olvasmányok. — A »Kis Lap«-nak bármely kötete, az olvasmányok bőségét és gazdagságát tekintve, 10 egész 12 kötetnyi ifjuságí irattal ér fel, s igy 20—25 korona értékü könyvet pótol.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. kiadása.

MAGYAR MESE- ÉS MONDAVILÁG.

Meséli

BENEDEK ELEK.

A MAGYAR NEMZET EZERÉVES MESEKÖLTÉSE.

A képeket rajzolta ***Széchy Gyula.***

Öt kötetben.

Ezen kötetek mindegyike 60 szebbnél szebb eredeti magyar mesét, mondát és regét foglal magában, százznál több képpel.

Ára kötetenkint pompás díszkötésben 6 korona.

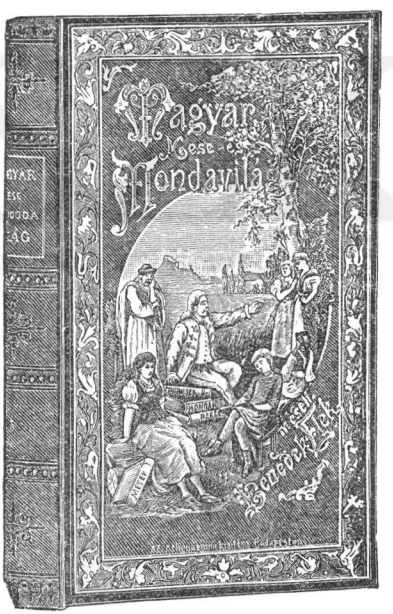

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. kiadása.

AZ ATHENAEUM MESEKÖNYVTÁRA

Irta **BENEDEK ELEK.** ❀ *Szécsy Gy. rajzaival.*

TARTALMA: I. A honfoglalás mondái. II. Madár mesék. III. Pásztor mesék. IV. Vidám mesék. V. Csuda mesék. VI. Virág mesék. VII. Mesék és mondák Mátyás királyról. VIII. Krisztus legendák. IX. Hetedhét ország ellen. X. Apró mesék. XI. Katona mesék. XII. Mondák és legendák. XIII. Kalandos mesék. XIV. Székelyföldi mondák és mesék. XV. Állatmesék. XVI. Bohókás mesék. XVII. Világszép mesék. XVIII. Tündér mesék. XIX. Óriások és törpék. XX. A tatárjárás mondái és egyéb mesék.

Ára kötetenkint csinos kötésben egy korona.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A

GYERMEKEK ÖRÖME

A

KIS LAP

Negyedévre 2 korona.
Félévre ... ... 4 korona.
Egész évre 8 korona.

A „KIS LAP“ hazánk legrégibb gyermek-ujsága 7—12 éves gyermekek számára.

Budapest, Athenaeum.